

UNELE CONSIDERAȚII PRIVIND CLASIFICAREA ȘI EXPRESIA SEMANTICĂ A PRINCIPALELOR DANSURI POPULARE LA ROMÂNII BASARABENI

Ludmila TOMULEȚ, Valentin TOMULEȚ

Dansurile populare românești sunt foarte diverse. În ele se reflectă cele mai importante evenimente din viața poporului, nuanțele dispoziției, relațiile dintre oameni, viziunea lor asupra fenomenelor naturii și societății etc. După caracterul lor, dansurile populare pot fi clasificate în: **lirice** („Hora fetelor”, „Lăcrimioara”, „Oleandra”, „Hora miresei”, „Crăițele”), **grotești și de pantomimă** („Capra”, „Ursul”, „Țurca”, „Căluțul”), **de virtuozitate sau sărbătorești** („Bătuta”, „Tăbăcăreasca”, „Brâul”, „Călușarii”, „Ciobăneasca”, „Hangul”, „Hora-n bătăi”, „Corăgheasca”, „Mărunțica”, „Răzeșeasca”, „Pădurețul”), **eroice sau războinice** („Haiduceasca”, „Voiniceasca”, „Bătaia”), **comice** („M-am pornit la Chișinău”, „Baba mea”) etc.

După tematică și structură, deosebim două tipuri de dansuri: **de rit și de uz**. Dansurile de uz se împart în două grupe mari: **dansuri de uz cu subiect** și **dansuri de uz fără subiect**.

Dansurile de uz cu sujet sunt cele mai răspândite. Ele pot fi împărțite, convențional, în următoarele grupe tematice:

✓ Dansurile a căror tematică este munca. Ele constituie grupul cel mai numeros. Conținutul acestor dansuri demonstrează atașamentul omului față de muncă, imitând procesele din cadrul acesteia. Unele sunt consacrate anumitei munci agricole, spre exemplu: „Bumbacul”, „Morișca”, „Pășețelul”, „Poama”, „La culesul poamei”, „Coasa”, „Coșeru”, „Sâsâiacul” etc., creșterii animalelor: „Ciobăneasca”, „Ciobănașul”, „Mocăneasca” etc. sau anumitor munci meșteșugărești: „Sfredelușul”, „Ițele”, „Cârligul”, „Atica”, „Foarfecelul”, „Jocul fierarilor”, „Tăbăcăreasca” etc.

✓ Dansurile având ca subiect diferite fenomene ale naturii: „Vântul”, „Fulgerul”, „Zbuciumul”, „Chindia” etc.

✓ Dansurile dedicate florilor sau altor plante: „Porumbrica”, „Ghiocelul”, „Liliacul”, „Trandafirul”, „Clopoțelul”, „Baraboiul” etc.

Dansurile de uz fără sujet se împart, la rândul lor, în două tipuri: **dansuri de dragoste** (lirice) și **dansuri ce reflectă fericirea traiului**.

✓ **Dansurile de uz fără sujet** pot fi clasificate, de regulă, după desenul dansului. Astfel, putem determina, convențional, patru grupe mari de dansuri:

✓ Dansurile de tipul „horei” – dansurile de cerc în care interpreții se țineau de mâini.

✓ Dansurile de tipul „brâului” – dansurile al căror element principal este linia, dansatorii se țin de brâu sau de umeri.

✓ Dansurile de tipul „învârtita” – dansul este executat în perechi sau în grupuri mici.

✓ Dansurile de tip „amestecat” – includ elementele celor trei grupe enunțate *supra*.

Dansurile de uz fără sujet sunt cele mai populare și arhicunoscute, cum ar fi: „Hora”, „Sârba”, „Moldoveneasca”, „Bătuta”, „Brâul”, „Ruseasca”, „Bulgăreasca”, „Învârtita” etc., care pot fi întâlnite și astăzi în diferite regiuni ale Moldovei și României.

Deosebirea dintre dansurile de rit și cele de uz o putem depista destul de ușor. Primele au o semnificație magică, pe când secundele sunt consacrate vieții cotidiene. Tematica dansurilor este clară. Ea era legată de ocupațiile casnice, de problemele vieții cotidiene; în cadrul dansurilor bărbățești – tema principală este vânătoarea, pescuitul, pășunatul, în cadrul celor feminine – continuitatea vieții, fertilitatea.

Tematica dansurilor a condiționat structura acestora. În dansurile bărbățești se reproducea portul animalelor, unele scene ale vânătorii și războiului, se făceau sărituri înalte, pălituri puternice cu picioarele de pământ, așezări etc. În cadrul dansului femeiesc predominau mișcărilor lente ale coapselor, mâinilor, capului, bustului etc.